

**Filosofisch Café
Hoogeveen**

Programma najaar 2018

**DENK mee
&
PRAAT mee**

U bent van harte uitgenodigd om elke laatste dinsdag van de maand uw geest te scherpen tijdens inleidingen over interessante filosofische onderwerpen, waarbij er gelegenheid is van gedachten te wisselen. Voor verdere verdieping van een filosofisch thema organiseren wij elk half jaar een (mini)cursus.

Plaats (lezingen):

Bibliotheek Hoogeveen, Willemskade 27, 7902 AV Hoogeveen

Tijd:

Inloop: 19:00 – 19:30 uur

Aanvang: 19:30 uur

Entrée: € 7,00 (incl. koffie/thee)

Werkgroep Filosofisch Café Hoogeveen

Alex van der Haar

Hans Haasjes

Jan Hendriks

Margreet Jongebreur

Ernst Kuntz

Klaas Reenders

Anneke Tiessens

Meer informatie:

Email: info@filosofischcafehoogeveen.nl

Telefoon: 0528 - 272899

Website: www.filosofischcafehoogeveen.nl

dinsdag 25 september 2018

WIST SOCRATES IETS WAT WIJ NIET WETEN?

Karel van Haften, filosoof

Een inleiding over Socrates en het socratisch gesprek.

Waarom kennen wij in 2018 de Griekse wijsgeer Socrates nog? Hij was geen leraar of het beginpunt van een (religieuze) beweging. Hij was geen geleerde die een nieuwe theorie formuleerde over de wereld, zoals zijn klassieke voorgangers deden. Hij schreef geen boeken. Het enige wat hij deed, was rondlopen in Athene en gesprekken voeren met iedereen die dat wilde. Hij was geïnteresseerd in zijn medemensen, in wat hen bewoog, in wat werkelijk van waarde was in hun leven. In deze gesprekken prikkelde Socrates hen om hun gangbare opvattingen nogmaals te onderzoeken. Want, zo zei hij, een niet onderzocht leven, is niet de moeite waard te leven. Dat en nog meer over het leven van Socrates weten wij dankzij Plato, die vele van de gesprekken die Socrates voerde op schrift stelde. In deze inleiding zal worden ingegaan op de historische Socrates, zijn voorgangers en opvolgers, de socratische gesprekken (dialogen) die hij voerde en de mogelijke relevantie daarvan voor onze tijd.

dinsdag 23 oktober 2018

VRIJE WIL BINNEN EEN NATUURWETENSCHAPPELIJK WERELDBEELD

dr. Marjan Slob, filosoof

Al eeuwenlang breken filosofen zich het hoofd over de vraag hoe de vrije wil valt in te passen binnen een natuurwetenschappelijk wereldbeeld. Als de natuur gehoorzaamt aan causale wetten, is ons idee dat we als mens iets te willen hebben dan geen illusie?

Filosoof Marjan Slob, auteur van het bekroonde boek *Hersenbeest* (Socrates wisselbekerprijs 2017) en columnist van de Volkskrant, zal deze discussie bespreken in het licht van de hersenwetenschappen. Na een beschouwing over de methode van de hersenwetenschap zal zij ingaan op het begrip vrije wil. Samen met de zaal zal zij verkennen welke opvatting(en) van vrije wil al dan niet zijn te verzoenen met een natuurwetenschappelijk wereldbeeld.

N.B.: In afwijking van ons normale lezingenpatroon, vindt deze lezing plaats op de voorlaatste dinsdag van de maand.

dinsdag 27 november 2018

KIJKEN, PROEVEN, DENKEN. PROLEGOMENA VOOR EEN KUNSTFILOSOFIE

dr. Thijs Lijster, filosoof

In de kunstfilosofie is de esthetische ervaring wel eens beschreven als het gevoel dat het kunstwerk naar ons terugkijkt. We hebben het gevoel geconfronteerd te worden met iets betekenisvol, zonder dat we die betekenis precies kunnen determineren: iets dat ons aanroept en om duiding vraagt, soms zelfs iets dat ons ter verantwoording roept en ons kan veranderen. De Duitse dichter Rainer Maria Rilke vatte dit ooit krachtig samen in een beroemd gedicht over een antieke torso van de god Apollo: *"denn da ist keine Stelle, die dich nicht sieht. Du mußt dein Leben ändern."*

Ik zou nog een stap verder willen gaan en zeggen dat het kunstwerk niet alleen terugkijkt maar ook 'terugdenkt'. In ons spreken en denken over kunst wordt het kunstwerk nog al te vaak als een passief object voorgesteld waar we, inderdaad, *over* kunnen of moeten spreken, nadenken, reflecteren, discussiëren, enzovoorts.

Uitgangspunt van mijn lezing, die een voorproefje vormt voor mijn nieuwe boek, is dat het kunstwerk *zelf* een vorm van denken is, een denkvorm, een denkbeeld, een ding-dat-denkt. De beweging die ik wil bespreken is dus die van een denken over kunst – zoals kunstkritiek en esthetica traditioneel worden omschreven – naar een denken door kunst. Deze beweging heeft een aantal consequenties, in de eerste plaats voor ons begrip van het kunstwerk, maar ook voor ons beeld van kunstkritiek en voor ons begrip van de relatie tussen filosofie en kunst. Anders gezegd: voor het kijken, het proeven en het denken.

FILOSOFIECURSUS

Postmodern denken – een humaan relativisme

door dr. Jan Keij, filosoof

“Wat werkelijk is, is rationeel; wat rationeel is, is werkelijk”. Met deze beruchte uitspraak gaf Hegel aan dat hij volkomen vertrouwde op het verstand als een vermogen om die ene absolute waarheid te vinden. De postmoderne denkers (na Hegel) hebben echter aangetoond dat DE waarheid voor het verstand onvindbaar en ongrijpbaar is. De twijfel is daarmee boven alle twijfel verheven.

Zijn er inderdaad geen theoretische waarheden meer, waaraan we ons kunnen vastklampen? Is geloven in waarheid geloven in een illusie? Zijn we dan aan onze toevallige meningen overgeleverd? Mag iedereen maar wat roepen omdat we ondergedompeld zijn in een alomvattend relativisme? Anything goes?

Met de scherven van de vele gebroken waarheden in handen zullen we zoeken naar een weg uit dit absolute relativisme. De gang van de minicursus is ongeveer als volgt:

1. Inleiding: de filosofische ontwikkeling van modernisme naar postmodernisme.
2. De postmoderne filosoof Jacques Derrida.
3. De postmoderne filosoof François Lyotard.
4. De postmoderne filosoof Richard Rorty.
5. De postmoderne filosoof Emmanuel Levinas.

Tussendoor voegen we een beetje Nietzsche toe als smaakversterker. Tenslotte is hij toch de “vader van het postmoderne denken”.

De cursus vergt enige (gezonde) hersengymnastiek. Die kan gemakkelijk worden opgebracht door iedereen die graag op de hoogte wil raken van de laatste ontwikkelingen in de filosofie. Bovendien wordt de stof in eenvoudige en heldere bewoordingen gebracht. Want wat de spreker niet eenvoudig kan uitleggen dat begrijpt hij zelf niet.

- Datum:** zaterdag 3 november 2018
Locatie: Vrededorstkerk, Zuidwoldigerweg 32, 7908 AD Hoogeveen.
Dagindeling: 10:00 uur inloop
10:30 uur start deel 1 (incl. koffie-/theepauze)
12:30 uur lunchpauze
13:30 uur start deel 2 (incl. koffie-/theepauze)
16:00 uur einde cursus
- Kosten:** € 42,50
Aanmelding: via de website (formulier)
of via ons email adres info@filosofischcafehoogeveen.nl.